West-Vlaamse gynaecoloog

Meer meldingen over arts die met eigen zaad insemineerde

'Ik heb geen misdrijf gepleegd', zegt de gynaecoloog die in de jaren 80 vrouwen bevruchtte met zijn eigen sperma. Is dat wel zo zeker, nu het parket een onderzoek opent? En bleef het wel bij vier mogelijke donorkinderen? BRUNO STRUYS

Een spermabank hadden ze in de jaren 80 nog niet in het Sint-Rembertziekenhuis in Torhout. Voor kunstmatige inseminatie werkten ze er enkel met vers zaad. © CORBIS VIA GETTY IMAGES

"Ik heb het nooit geweten, maar het typeert hem en verwondert me niet", zegt een vroedvrouw die in de jaren 80 nauw samenwerkte met de gynaecoloog in het Sint-Rembertziekenhuis in Torhout, die ervan verdacht wordt zijn eigen sperma te hebben gebruikt voor kunstmatige bevruchting.

Na de anonieme getuigenis in *Terzake* van een man die door DNA-analyse ontdekte dat zijn vader deze gynaecoloog is, wist meteen heel Torhout over welke dokter het ging. Er was maar één mannelijke gynaecoloog in Torhout. Ex-patiënten omschrijven hem als iemand met weinig tact. Hij is recent ook veroordeeld, voor een totaal andere medische fout, die hij aanvocht tot in Cassatie.

"Als vroedvrouw had ik andere ideeën over verloskunde. Ik wist wel dat hij dingen deed die volgens mij niet door de beugel konden. Zo greep hij snel naar hulpmiddelen om de bevalling te bespoedigen. En hij gedroeg zich vernederend naar vroedvrouwen. Hij was de baas en punt uit."

Het Sint-Rembertziekenhuis zou in die tijd geen aparte fertiliteitsafdeling hebben gehad en dus ook geen opslag voor sperma. Voor kunstmatige bevruchtingen konden gynaecologen enkel werken met 'vers zaad'. "Hij beloofde zijn patiënten onbekende donoren, maar stond zelf te masturberen in een kamertje en liep daarmee zijn praktijk binnen", vertelde de getuige in *Terzake*.

INTERNATIONALE DATABANK

De vzw Donorkinderen heeft weet van nog drie andere personen die verwekt zouden zijn door het zaad van deze gynaecoloog. Dat zijn alle vier personen die opgegroeid zijn in de omgeving van Torhout en nu dus halfbroer en halfzus van elkaar blijken te zijn. Dat kwam enkel aan het licht nadat ze hun DNA aan een internationale databank hadden afgestaan en zo de verwantschap ontdekten.

"We gaan pas weten of het er meer zijn als meer mensen hun DNA testen", zegt Steph Raeymaekers van vzw Donorkinderen. Sinds het nieuws krijgt ze mails van ongeruste donorkinderen. Twee mensen die hebben gemaild, zijn verwekt in een ziekenhuis van AZ Delta, de groep waartoe het Sint-Rembertziekenhuis in Torhout behoort. "Op basis van mijn ervaring en de documentaires over dit onderwerp weten we dat artsen eerst de zaken minimaliseren, maar realiteit leert ons dat de getallen kunnen stijgen", zegt Raeymaekers.

In Nederland is de bom al veel eerder ontploft. De zaak rond het zaad van dokter Karbaat toonde hoe de man over de jaren heen 81 vrouwen insemineerde met zijn eigen sperma. Intussen zijn er nog vier Nederlandse gynaecologen bekend die hetzelfde deden. Vrijdag maakte een vruchtbaarheidskliniek in Elsendorp een vijfde naam publiek bekend om eventuele donorkinderen te helpen bij hun zoektocht.

Dat is een heel andere benadering dan in België, waar donoren nog altijd anonimiteit genieten. Formeel dan toch, want in de praktijk blijkt die anonimiteit niet meer houdbaar.

'Ik beken of ontken niet. Het was een andere tijd. Ik heb mensen geholpen'
GYNAECOLOOG

"De realiteit van DNA-testen maakt dat anonimiteit niet meer beloofd kan worden zoals de wet voorziet", zegt professor Ingrid Boone (KU Leuven) van het Instituut voor Familierecht en Jeugdrecht. "Ten tweede zie je dat mensenrechtenorganen de laatste jaren het recht van personen op informatie over hun genetische ouders als een grondrecht beschouwen dat zwaarder kan wegen dan de privacy van de donor. Ook vanuit de Raad van Europa zijn er oproepen geweest om die anonimiteit af te schaffen. België hinkt wat dat betreft achterop in Europa."

MELDPUNT GEOPEND

AZ Delta kan niet zeggen hoeveel inseminaties van zogezegd anonieme donoren de arts in kwestie heeft uitgevoerd. "We gaan niet zelf proactief patiëntendossiers van de betrokken gynaecoloog screenen." De ziekenhuisgroep heeft wel een meldpunt geopend, waarop vrijdag een tiental meldingen zijn binnengekomen.

"Het zijn overwegend moeders die behandeld werden in de jaren 80 door de betrokken gynaecoloog, of de donorkinderen zelf", zegt Kristien Beuselinck, woordvoerder van AZ Delta. De ziekenhuisgroep wijst erop dat er "nog geen 100 procent sluitend bewijs is van verwantschap met het donorkind dat donderdag in de media kwam aangezien de gynaecoloog geen DNA-stalen heeft afgestaan voor onderzoek".

De Morgen kon de man telefonisch niet bereiken, maar *Het Laatste Nieuws* kon hem spreken aan de voordeur. Daar liet hij weten zich juridisch te beraden. "Ik ga het hier niet bij laten. Een donor moet te allen tijde anoniem blijven, maar meer kan ik daarover niet zeggen. Of ik de feiten toegeef? Ik beken of ontken niet. Het was een andere tijd toen. Ik heb mensen geholpen en geen misdrijf gepleegd."

Het parket van Kortrijk heeft een gerechtelijk onderzoek naar de feiten geopend. Die dateren allicht van geruime tijd voor de wet van 2007 op medisch begeleide voortplanting. In de jaren 80 was er dus geen wettelijk kader, maar zelfs de wet van 2007 verbiedt niet letterlijk het gebruik van eigen sperma. Toch kan er sprake zijn van strafbare feiten.

De kroongetuige kon het medisch dossier van zijn moeder opvragen met daarin een document waarin zijn ouders toestemming geven voor kunstmatige inseminatie van een onbekende donor. "Hij zou kunnen vervolgd worden voor valsheid in geschriften", denkt Raeymaekers. "In Nederland oordeelde de rechter dat een arts niet kan beschouwd worden als donor, door de vertrouwensrelatie met de patiënt. Hij heeft misbruik gemaakt van die vertrouwensrelatie en zijn machtspositie. Dat hij maar eens uitlegt in welke situatie het verantwoord was."